

המציפה

עתון שבועי

לכל עניני החיים, לספרות ולמדעים ולכל עניני היהודים.

יוצא לאור בכל ערב שבת

מחיר החתימה על המצפה עם ההוספה הספרותית החדשית רמת המצפה:

באוסטריא-אונגריא:
לשנה 7 כתרין
לחצי שנה 3 50
לרבע 1 75

באשכנז:
לשנה 8 כתרין

ביתר הארצות:
לשנה 9 כתרין — 9.50 פראנק.

על המצפה כלי ההוספה הספרותית אין להתום.
אין הנחה מהמחיר.

מחיר מודעות או הוצרות לנפטרים לפי גדל השטח

ברכת מו"ט חצי הכתר. בראש הגליון שני כתרין.

גליון בודד 12 הדר.

המשנה מקומו עליו להודיענו מיד לא רק שם מקומו החדש, כי גם שם מקומו הקודם.

קאנטא של פאסטשעק נומר 76.918 האדרסה לבית המערכת ולארמיניאטריציה „HAMICPE“

ul. Sw. Sebastyana 32. Kraków. (Oesterreich. : בתיק לארץ להוסיף.)

Kraków, 9 Października 1908.

גליון ג-מא.

כראקא, י"ד תשרי פ' זאת הברכה הרי"ח

שמחת תורה.

בכל פנות החיים, שאנחנו פונים, רואים אנו מעשים ומנהגים, שכבר נתרוקנו מתכנם, שכבר אבדו את ערכם האמתי, שכבר התמוטט יסודם, שעליו התיסדו בראשונה והם הוזרים ונעשים כאופן מוכני רק מפני שהיו להרגל ולטבע שני לכני האדם. אלה הנם שלדים הנוטים, שכבר פרחו נשמתם, אלא שהם מתקיימים בשביל חניטתם הקשה. אמנם טבע ההפרדה שבחיים עושה את שלו והוא פועל על הנופות המתים, למרות חניטתם החזקה, להפרידם ולפוררם לחלקיהם וברכות הימים ימחו עקבותיהם, אבל מלאכת פרוד זו נעשית כל כך לאטה עד שאיננה נכרת כלל לעין, ויש שתמשך גם אלפי שנה כמלאכת התהוות הרים ידועים והריסותם ע"י אטית של אלפי שנים של פוזר וכנוס חול ע"י הרוח.

כל החיון הזה רגיל ומצוי הוא מאד כמעשים ועלילות. אבל כי יתאבנו גם הרגשות מרוב ימים ובשביל זאת יתקומו רק מתוך הרגל, שאדם ישמה ויתעצב באופן מוכני, זהו כבר יוצא מגדר הרגיל. בחיון הזה פוגשים אנחנו רק אצל עמנו, וזה רק בימים האחרונים. אצלנו בוכים בתשעה כאב מפני שמנהג הוא לכבות ושמים בשמחת תורה מפני שמנהג הוא לשמוח.

מריה דאברהם! הכאמת אפשר לו להלב לשמוח מפני שככה נהנו האבות, האפשר לה כאמת לנפש שתענם יען כי „כן נוהגין“? היבואו הרגשות האלה בירושה ואין יסודתם בטבע הנפש?

נוזרי נורות ומתקני תקנות לרוח החיים החברתיים, בעת שתורת שמירת הבריאות, ההיגיינה, היתה חלק הגון מן התורה עד שתקנו עליה הרבה תקנות ואמרו: „המירא סכנתא מאיסורא“, בעת שהתנוך היה חלק מסוים מן התורה. בקצרה, בעת שהתורה לא היתה אהרת אלא החיים בכל גווניהם הרבים, אז היה מוכן הדבר וטבעי, כי שמח עמנו בשמחת התורה.

אבל עכשו כשהתורה, הדת והחיים היו לשלשה מושגים נפרדים ולפעמים גם צוררים זה את זה, כשנושאי התורה ירדו עד למדרגת פוסקי שאלות, כשהיו לסמל הבטלנות, שאין מתחשבים עמהם כלל בחיים, כשהחלו להיות מושפעים על החיים ומושפעים מהם, כשהחלו להיות צוררים את החכמה והחכמה צוררת אותם, כשהחלו להתרחק מן החיים תכלית רחוק, עלת החיים רועשת וסואנת לפניהם בכח אלקטרי אדיר והם נגררים והולכים רחוק ממנה במגלם ותרמילם כבשלוך ברכים, כשהיושבים בעגלה מביטים אהריהם כמנוד-ראש ועד מהרה נעלמים מעיניהם, — עכשו לשמחה מה זו עושה? הרי אין זה אלא שלד של מנהג, שכבר פרחו נשמתו והוא מתקיים רק בעצם חניטתו, אבל, כמו שמונה בטבע, הולכת גם החניטה ומתרופפת. מלאכותית היא שמחתנו בשמחת התורה כמו שהיא מלאכותית בכיתנו בתשעה באב. הלב אינו בוכה ואינו שמח על כרחו מפני שמצוה היא לשמוח או לכבות.

רק אז כשיחזרו התורה והחיים להיות שוב מושג אחד, כשיכין עמנו, כי התורה אינה אותיות

מוכנה היא שמחת אבותינו בשמחת תורה לפנים בהיות עוד התורה המניע האחד בחיים, בתה היא צורה וצביון לחיים וכדרך נתינתה קבלה גם היא מן החיים כפי מה שהיה מונח בטבע הענין ותהי היא המשפיעה והמושפעת ויהיו התורה, הדת והחיים לחטיבה אחת מוצקה ומשולכה, אשר לא יצויר כל פרוד ביניהם. נושאי התורה לא היו רק כהני דת כמו אצל עמים אחרים, אלא היו גם נושאי החיים, לכס היה ער לכלל הנעשה בעולם בכלל ובעמנו בפרט ידעו לבון את החיים אל התורה ואת התורה אל החיים, שלא יהיו צוררים איש לרעהו, שלא ידחקו איש את רגלי רעהו, אז היה מוכן, כי בתקופה אחת בשנה עשינו מאזן (בילינג) ובראותנו את כל פרי הברכה, את רוב הטוב והאושר, שהביאה לנו, שמחנו שמהה טבעית, שמחה נצחת „שנתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו“.

על כן איננו מיצאים את החג הזה אלא בתקופת הגלות בהיות התורה הנורם האחד בחיים והיא האריכה את חיי עמנו ותעמידהו על רגליו. כי לפני זה היו עוד גורמים חשוכים אחרים. מוכנה היתה שמחת התורה בעת שהלכות טוען ונטען היה חלק נכבד מן התורה, בעת שגם חכמת הרפואה היה חלק הגון מן התורה, בעת שלא ידעו עוד להבריל בין תורה וחכמה, תורה וחכמה היה שם משותף. בעלי התורה נקראו חכמים, בעת שכל החכמות היו כלולות בתורה, כלומר במושג תורה הבין עמנו את החיים בכל מקצועותיהם, בעת שנושאי התורה לא היו פוסקי שאלות, אלא

פיליטון.

הסכה.

ונותרה בת ציון כסכה בכרם (ישיבו ח')

סכה קמנה עראית.

בלי כל בסיס ויסוד.

תלחש באונדף חשאיות:

„אין לך בית עיר“...

סכה נבאה ובהה.

מחמתה מרבה הצל.

תורה אותך דעה:

„סביבה אפל גליל“...

סכה דלה, כסויה.

במפל בר, בסכה.

„תקמם כפסלת התבואה“.

תפש תענה — קך...

סכה נמוכה, בפופה.

שעורה מצער וקטן —

„אל תלך בקומה וקופה“.

תקיר אותך בלטה...

ולאט זורקים כקבים.

לסכה מקטם הך.

וקורצים מצער העבים:

„עוד יש תקנה לך“...

ורוח ערב נישבת.

לאט בסכה ונוי:

„עוד תבנה בית לשבת.“

עוד תהיה לגוי“

א. ל.

אושפיזין קדישין.

(מספורי החסידים)

שמו היה אברהם יעל פי מקרה היה שם אשהו, ככפר נולד וככפר דר כל ימיו. מווג היה שם,

את חזקה בית המזרח ירש מאבותיו, שישבו ג"כ בכפר ההוא. חסיד היה, לא כמוכן המלה בזמננו, שכל הרוצה ליטול את השם חסיד בא ונוטל, אלא חסיד כמשמעו, ענו, צנוע, וירא שמים. נס קצת יודע ספר היה ולפעמים נסע להרכי מפר'. עשיר היה, לא עשיר כמשמעו, אלא מסהפק כמה שיש לו ושמח בחלקו. מימיו לא שאף להון ולא היה אף להעשיר, פרנסתו היתה מצויה בתוך ביתו ברחבה והיה חי שלו ושאנן. נדבן ובעל צדקה היה והיה נודע בכל הסביבה למכנים אורחים, שאין דוגמתו, ורכים כנוהו כלכא שבוע השני, שכל הנכנס לביתו כשהוא רעב ככלכ יוצא כשהוא שבע. מימיו לא קבל שכר אכילה ולינה מיד יהודי, ולא עוד, אלא שגם נוצרים עניים עוכרי דרך האכיל חנם, כאמרו כי כן הוא הדין ע"פ הגמרא. ולכן כבדוהו ואהכוהו מאד כל יודעיו ומכיריו. עם אכרי הכפר היה חי בשלום וכלם אהכוהו על רוב צדקתו והמימותו וקראו לו „חצי-דכ“ ואפילו זכרהו המיד לשבח באזני האכדים.

איש שמח היה מטבעו, ומעולם לא נראו על פניו אותות דאגה ויאוש. רק דבר אחד העציב לפעמים את רוהו והמר את לבו, שרה אשתו עקרה והוא הולך ערירי, ולמי כל עמלו, מי ידאג בעד נשמתו

למלך-למלך... (The text continues with a dense, repetitive pattern of words and phrases, characteristic of a specific literary or philosophical style.)

למלך-למלך... (The text continues with a dense, repetitive pattern of words and phrases, characteristic of a specific literary or philosophical style.)

146 רמת המצפה

159 הרלב"ג בתור ממציא.

איך נבטח, אם יענה הפועל בקר...
בורח הקחי, ימלט הפחי.
הם עוזבים במרד את מחסד המט
ומה רבו הנבילים, החותרים מתחת...
נאנחנו נשאר מהרבה מעט...
אל תירא, הוי אחי, בטיטו ימים,
מבעד סדוגי, אנמוגי הסקד;
חלוגי רקיע מהאים עינים!
מלאכים נשקפים שם במבט פה רדי.
רב-חוטים של חסד מעינים נגרים,
קרנים חכלילים וצהובים כפז,
ולחפה מזהרת נארגים מיזורים
לחפה גוננת קרפנים מאז

מיטה ברון. בודאפשט

אשמים אנחנו.

ימים רבים עבדו הסופרים העברים את עבודתם בתוך עמם — לעקור נטוע, להוציא ישן מפני הרש, להרחיק את ישראל מעל גבולו, ממסרת אבותיו, מספרתו וגם מלשונו, ולמשכו בכל מאמצי כח אל ההשכלה הכללית, אל דרכי עם הארץ, אל לשונם ואל ספרהם, אשר היו לפני הימים ההם כמצודה סגורה ומסגרת מפני בני ישראל.

ספר פילוסופי עמוק, להגן על דהגו. חלקו החמישי מכיל עניני תכונה וכו' הוא מוריע, שהמציא את ה"חדר האפל" הנ"ל. אח החלק הזה תרגמו רומית כשכיל האפיפיור קלמנס הששי. פלא הוא, שכאשר נדפס הספר כלו בריכו די טרינטו בשנת ש"ם עברית, נשמט הפרק הראשון ובעבור זה נשכחה המצאתו, שישנה כתרגום הרומי, שהשתמשו בו פיקו די מירנדולא ורייכלין. הרלב"ג חבר גם ספר על הגיון ועל אריתמטיק. הרלב"ג השתמש בחדר האפל, להתבונן על ידו על לקוי-חמה ועל מהלך הכוכבים, והוא קורא לו שם מליצי "מגלה עמוקות". הוא המציא כאמור גם את "מקל יעקב" וזכר עליו שיר "על המקל". ספרו הפילוסופי, שנמשך בו אחרי הרמב"ם, לחבר את החכמה עם הדת ולבאר את דברי התורה ע"פ חכמת הטבע והפילוסופיה, עשה רושם גרול בזמנו. בתור חכם בולל היה נכבד מאד גם אצל העמים.

רמיסים.

לפני איזה מעשה רב הערך בחיים ישאל האיש "מה אדבר" והאשה "מה אלכיש". לעולם לא תמצא אשה בלי מענה אם רק יש לשון כפיה. אם יציע שדוך לנערה, בת עשרים שנה תשאל מה מראהו? בת כ"ה — מה הוא? ובת שלשים — איהו? החהונה היא בעיר נצורה, החונים בתוכה רוצים לצאת והחונים בחוץ רוצים להכנס. ככל אשר ירום השער כן ישפיל האדם את ראשו אם יחפוץ להכנס. הכל יכולים לקחת בהקפה, רק בעד הנמיונות צריכים לשלם מראש. העשיר הגדול והעני הגדול שניהם ידאגו תמיד: מה לאכל. החלוק הוא רק, כי את העני נקל לעזור ואת העשיר קשה לעזור. הזוחל ימהר לכא אל מחוז חפצו. העשירים הם כאמת אנשים טובים. הם מיסדים בתי-ספר לחנך את בני העניים; אבל אין העניים מיסדים ב"ס, לחנך את בני העשירים, אבל שזה נחוץ יותר. בימי קדם נמלטו החוטאים המיוחסים אל המזבח ועתה — אל בית הדין.

1. "השפה" היא תחום המעצב את המראה החיצוני של האדם וקובעת את אופי ההתנהגות שלו. 2. "הנפש" היא המרכיב הפנימי המגדיר את רגשות האדם, מחשבותיו וערכיו. 3. "הגוף" הוא הבסיס הפיזי שאליה פועלים כל המרכיבים האחרים. 4. "הסביבה" היא הנוף החיצוני המשפיע על כל המרכיבים הנ"ל.

אדם ומחשבו

תחום זה עוסק בהקשרים שבין המוח לבין הרגשות והמחשבות. הוא מנסה להבין כיצד מנגנוני המוח מתרגמים למחשבות ולרגשות שאנו חושים.

המודעות היא היכולת להכיר את עצמנו ואת סביבתנו. היא מתבטאת בצורה של חשיבה עצמית ורגישות כלפי אחרים.

המודעות היא היכולת להכיר את עצמנו ואת סביבתנו. היא מתבטאת בצורה של חשיבה עצמית ורגישות כלפי אחרים.

המודעות

המודעות היא היכולת להכיר את עצמנו ואת סביבתנו. היא מתבטאת בצורה של חשיבה עצמית ורגישות כלפי אחרים.

המודעות היא היכולת להכיר את עצמנו ואת סביבתנו. היא מתבטאת בצורה של חשיבה עצמית ורגישות כלפי אחרים.

והנהגה נכונה... וכל המעשים הנעשים... והנהגה נכונה... וכל המעשים הנעשים...

מלאכה

הנהגה

אדם

הנהגה נכונה... וכל המעשים הנעשים... והנהגה נכונה... וכל המעשים הנעשים...

כי הברל הברילו העמים את היהודים במאות השנים האחרונות... וכל המעשים הנעשים...

וכהעביר צרפת רוח חדשה על הארץ והגוים והממלכות החלו להאיר פניהם לישראל ולפתוח לפניו דלתים כמעט...

ולא כשוכה נחת השמיעו דבריהם את עמם כנסותם אליו דברים, להשותו אל אשר היה רוחם, לא היתה שמאל רוחה וימין מקרכת בצאתם ללמד...

והנהגה נכונה... וכל המעשים הנעשים... והנהגה נכונה... וכל המעשים הנעשים...

הנהגה נכונה... וכל המעשים הנעשים... והנהגה נכונה... וכל המעשים הנעשים...

אשר על העם להעמיד לו, שבעה אנשים מכל אלף נפש... והנהגה נכונה... וכל המעשים הנעשים...

לממשלת שורקיא יש רשות לגכות מס מיוחד ולהוציאו למוכת מדינת הלכנון...

הרלב"ג בתור ממציא

ישנן המצאות רבות, שהמציאיו אותם חושכים בזמננו, והעמים העתיקים כבר ידעו... והנהגה נכונה... וכל המעשים הנעשים...

דברי חכמים. מורה ררך בבאר דברי חכמינו בתלמודים ובמדרשים. מאת רר. וואלף מישל, אב"ד זמטיף בקימפאלונג (בוקאווינא), קראקא תרס"ח בהוצאת המחבר. ברפ"ס יוסף פישער. 239 עמודים אקטב גריל.

רבר גדול וחשוב נטל על עצמו המחבר החכם והלמדן הזה, שלמרות דקטורו הוא רב אב"ד תורני חריף מהטפוס הישן: לבאר את אנרות חז"ל ע"פ הדעות והרעיונות והשיטות הפילוסופיות, ששלמו בעולם המדעי בימי חכמי התלמוד. רוב האגדות והמדרשים נראים לסתם לומדים ע"פ פשוטם כחסרי טעם. בזה אין חוקי רעות. ומפני שאפשר היה לשער כי חכמים גדולים וחושבים מעמיקים כחכמי התלמוד לא רצו לכתוב דברים תפלים ושטחיים כאלה, שיערו כל החכמים המאוחרים, כי ברברי חז"ל ישנם סודות והמלים הכתובות בספר הן רק לבוש לרעון גריל, לחכמה עמוקה, שמאיוזה מעם רצו חז"ל להעליסם שלא ידעו רק תלמידיהם הלומדים ספיהם והרגילים להכין רמזיהם וחירותיהם. העם לא הכין בלום, אבל האמין, כי סירות כמסים ישנם באגרות. אבל מאיוזה מין הם הסודות האלה? בזה ישנן שלש דרכים, שעל פירן נסו חכמי כל דור ודור, לפתר רברי חכמים וחריותם. יש שבקשו להלות באגרות חז"ל סודות מחכמה הקביה, שבצבצה בימי הבינים ע"י ר"א אבולפיא ור"י העור, ר"מ די ליאון, הארז"ל והלמידיהם וע"י ספרים, שנתחכרו אז בשם הנאים קדמונים בקשו להשריש את האמונה, שחז"ל כבר ירעו את כל חכמת הקבלה המאוחרת והציפנו בדבריהם רמזים על ארותיה, אהרים בקשו יתלות בדחז"ל דרשות חריפות ופלפול עמוק ועל העם הלומד היה להאמין, שחז"ל התכונו באמת לכל מילוני הדרשות ההן. וכת שגישה בזמנו זה נקשו להסביר את האגרות ע"פ חכמת הטבע והפילוסופיה של זמננו. המכין יבין, שכל שלש הכתות האלה טעו במח"כ. אין באגרות לא קבלה, לא פלפול ולא חכמה דמבע בפי שהתפתחה בזמננו. את המפתח להבין את חירות האגרות צריכים לחפש בשיטות הפילוסופיה, בו עיונות ובמדעים, שהיו מצויים בזמן חכמי התלמוד עצמם ושקיעו בימים ההם את מחות בל חושבי מחשבות ואי אפשר, שחז"ל, החושבים הגדולים, בעלי המדות והמוסר המופתיים, העלימו עיניהם מהם כאלו אינם — את מהות האגדה ונדריה באר המחבר כמביא הספר בדברים מחוכמים ונכוחים למבין. אלו לא נתן לנו המחבר רק את המבוא היפה הזה, כבר עשה דבר גדול מאד, אף שהוא קצר, שלשה עמורים. — אבל גם בפנים הספר הגדול המחבר לעשהו. הוא עשה אונים לתורה, הבנים אור גדול בדברי חז"ל הסתומים והחתומים והראה כדברים קצרים ופשוטים את חכמת חכמינו הקדמונים העמוקה והרחבה. רברי המחבר הם כעניים לעור, כקרני רנטגן, המאירות לתוך כל דבר פנימה, לראות בהן מה צפון בתוכו, מה נחבא תחת הקליפה, הקשה והנסה לכאורה. ביריעה ברורה בהיסטוריה, בשיטות הפילוסופיות ובמצב המדעים בזמן התלמוד, בדעות הכתות השונות של העכו"ם ושל המינים באר המחבר כל מאמר חז"ל באופן פשוט ונגלה תעלומות, ער שכל קורא בספר הזה יהיה מוכרח למצוא בו רברים ירבה, שיאמר עליהם: נכרים רברי אמת. אמנם אין לומר שקלע המחבר בכל מקום אל האמת ואין להספר עריין מענה על שלמות. אבל המחבר סלל בכל אופן דרך סלולה, אשר בה יוכלו חכמים אחרים ללכת ויגלו יותר ממנו.

מבלי בחור דוקא כשיב שבספר נעהיק בזה רבר אחר מענין חג הסכות, המתאים לגליון הזה.

אמרו חז"ל במס' ע"ז (ג.) "מצוה קלה יש לי וסוכה שמה וכו' ועשו אותה וכו' מיד כל אחד ואחד נוטל והולך ועושה סוכה כראש נגו והקב"ה מקדיר עליהם חמה כבהקפת המזו וכל או"א מבעט בסוכתו ויוצא, שנאמר ננתקה את מוסרותימו.

על זה אומר המחבר: הנוצרים קבלו מאתנו את כל חגיהם העקריים, את השבת, את חג הפסח (בתחלה שאלו את הב"ר בא"י איתנו חג הפסח

ואח"כ מחמת בושה קבעוהו ביום א' לשבעה) ואת חג השבועות. רק את חג הסכות עזבו לנו ולא קבלוהו. ולמה? לדעת המחבר סבת הדבר היא כך: באמת עקרה ויסירה של הדת הנוצרית. הם בטול הגוף והניסה מן החיים ולראונ רק להנשמה. ועכ"ז אותם העמים, שקבלו את הדת הזאת, אינם היים כלל לפי העקר הזה. החיים בעוה"ז הם אצלם יקרים מאד ולא יחפצו לותר מאימה מהם. וע"כ רק את השבת והפסח וחג השבועות קבלו, לפי שהם ימי ענג ושמחה והם מהענגים בהם בכחי מרוח ושעשעיים. אבל חג הסכות, שנהפך אחרי החרבן לפי השקפת חז"ל, לסגוף, לצאת בו מרירה קבע ולשבת בדירה ארעין, בזה לא חפצו האומות, כי אין סגוף אצלם בעוה"ז ולא יחפצו לעשות ארעין אף ימים אחרים, ע"כ לא קבלו את חג הסכות, כמו שלא קבלו את יוה"כ ואת נוראות ראש השנה. וזה שמלמד התלמוד זכות על ישראל: התורה היהודית הלא ציתה באמת על שמחת החיים ובפרט בחג הסכות השמחה היא חובה וככ"ז קבלו ישראל על עצמם למעט בשמחה אף בחג, חיו בהספקות וחרו הרבה מהנאת העוה"ז, בי ידעו לשלומ ביצרים. ורא כן העמים, אלו נצטיו על מצוה סכה בזמן שמחתם היו מכעטים בסכה מיר מהוך צער קאן, שהיה עליהם לסבול, כררס מאו וע"כ קבלו את כל המוערים חוץ מאלר, שיש בהם איוו מרחת יתרה. כי אינם יכולים להכיש על העוה"ז כער סבת עראי בישראל, אף שנצטו על זה בתורהם.

עונג חיים לשבת. ממנו יוצאים שני ראשים (כלומר הספר נחרק לשני חלקים. המערכת). ראש האחר נקרא "תוספת חיים". יבואו בו רברי הש"ע או"ח. בו נקבצי כל דיני הוס' שכת וכן השמשיית, אשר נלקמו מספרי הראשונים והאחרונים וגם לוח מוזן שקיעת החמה בכל ימי השנה וכו' וכו'. וראש השני נקרא "כי טוב זמרה". יבאו בו דברי סדר שבת וזמירות לשבת וסביב להם פירוש "נעים זמירות ישראל". בו נקבצו פירושים מתוקים וכאורים נעימים על סדר שבת וזמירות לשבת מספרי גאונים וצדיקים ראשונים ואחרונים וכו' וכו'. ועליהם יחנו עיד שני פירושים חרשים חריפים ונעימים חרים ושנונים. שם האחר "ל שון ל מודים". הוא מגלה צפונות ומפרש נעלמות בשונות רבותינו בהלכה ובאגדה וכו' וכו' ושם השני "סמיכה לחיים" הוא דורש סמו בין מראשיתו עד אחריתו בדרך פלא, יעלה על הררי הפלפול וכו' וכו'. ובהחלה הספר קונטרס "ראשי בשמים". תוכו רצוף מאמרים יקרים וכו', אשר נלקמו מספרי כתבי יר, אשר השאיר אחריו ברכה א"א מו"ר עמ"ד הנאון וכו' וכו' מו"ה יוסף שמואל געלערגטער וצ"ל וכו' וכו'. גם נלוה בסוף הספר קונטרס הנקרא בשם "אורח חיים למעלה", לפלפל באורך בענינים האמורים למעלה. תכנתי כל אלה אני הצעיר חיים געל ערנטער אבד"ק קיטב והגליל וכו', החבור מניל איפא שבעה ספרים מיוחדים. נרפס בהבנית קברט. מאה רפ"ס גדולים. בראשו נמצאת אוטוביוגרפיה של המחבר נכתבת בסגנון הרבנים.

המחבר, הרב מקושב, נודע כחריפותו הרבה בספריו "פרי עט חיים" ו"שמחת החג". ספריו וכיחוד שני ספריו החרשים בעניני שבת "לשון למודים" ו"סמיכה לחיים". הנ"ל מצוינים כחריפות נפלאה נאונית, שאין דוגמתה רק בספרי גדולי הגאונים מן הדורות האחרונים. בין ספרי הרבנים והדרשנים ראוי הספר הזה לשול מקום כראש והעוסקים בפלפולים כאלה, שמספרם הולך ופוחת, ישבעו בו ענג רב. גם בע"כ העוסקים בתורה בשבת ימצאו בו דברים יפים וטובים בדרך דרוש בקונטרס "ראשי בשמים" מאת אבי המחבר ובפירושו "נעים זמירות ישראל". הם דרושים חרים קצרים מבדחים את הדעת ומלאי שכל טוב כדרך חרי המח של רבנים יחידים סגולה. בכלל עושה החבור רושם טוב מאד על יהודים הורנים, הרגילים להגות בדרשותו.

והו המשפט האכזיביני. אפס לא נוכל התאפק

מהביע בשעת הכשר את משפטנו על ספרים מהמין הזה כבלל. אין ספק, כי עריין מבחר הכשרונות הטיבים ובעלי המדות הטובות נמצאים בין הרבנים, הרגילים מנעוריהם לעבוד עבודה רוחנית ולשמור רביהם מכל כעור ומכל רבר רע. אבל אין לכזר שאינם מכיאים תועלת רבה בכשרונותיהם הטיבים. הכשרונות האלה אובדים לנו בכשרונות חכמי היהודים, העובדים כשביל עמים נכרים. לכנסת ישראל בזמן הזה יש רשות לדרוש מאה טיבי הרבנים האלה, שהרב המחבר הוא בוראי אחר מרם, שישימעו איוו מלה רעננה, חיה מרוממה את הרוח ומנהלה את מהלך המחשבות של הכון העכ. יכולים היו הרב מקיטב וחבריו הרבנים החריפים הגאונים להשמיענו תורה חיים במובן הצטו, משיבת נפש, כתורת הראשונים בשעתם. לא נבון הרבר, שהרבנים האחרונים הם כחמרים כלפי הראשונים, זוהי רעת יחיד, עני מפריז כנמצא ואין האמת כן. אדרכה, שכל האחרונים התפתח יותר. האחרונים למדו דעות רבנות חכמים והראשונים לא למדו רק ספרים קטנים אחרים. ביד הראשונים היתה חכמת חול, שנהבדה בימינו וביד האחרונים ישנה חכמה רחבה מרחיבת את חוג ההשקפה ומרוממה את הנפש ולא נבצר מיד הרבנים לקנותה, כמו שקנו להם קדמוניו חכמת ההבל של חכמי זמנם. החלוק בין חכמינו הקדמונים ובין חכמינו כזמננו? הוא, שהראשונים ראו בתורה רק חקי חיים, חכמת העולם, לנהל את העם בדרך הטוב והאשר האמת. ע"כ רחבו את התורה בכל רור ודור לפי צרך הזמן. בכל עת הכניסו בה גם את כל החכמה והדעות הטובות, שנתחדשו בזמן ההוא, להועיל לעם היהודי וגם בתורה עצמה עשו תקנות חדשות ופירושים חרשים לפי הצרך שנהגלה. כן עשו חכמי התלמוד רס"ג, הרמב"ם, רנמה"ג וכו' ולא התאמצו להשתמש בתורה לצרכם להראות חריפות וביקואוה. והרבנים האחרונים רואים בתורה רק מין ספורט, אמצעי לקנות שם טיב, להתענג, לבלות את הזמן ולקבל שכר על הררישה וגם להתפלפל בה, להתחרות איש ברעהו בחריפות ובהלוקים, שאינם נאמרים ע"פ האמת, אלא להשתעשע בהב. ולזאת הם קוראים תורה. אין זו תורה, רבונה, כי אין למדים ממנה כלום. זו היא שעשעיים כשעשעיי שירים וספורים ונרועה היא מהם, כי מהם יוצא לפעמים איזה דבר מוסר ורגש יפי ורעיון טוב והכרת האדם את עצמו ומן הדרשות החריפות אין יוצא שום דבר למודי, אלא לכל היותר איוו חומר דרשה תלויה בשערה, למען יוסף ההמון למאוס בתורה וכבאי-בחה, שאינם יודעים את זמנם. אין בהן אף שמץ הגיון בריא, אין בהן שום רעיון חדש וממילא אין בהן שום תועלת לתורת החיים, שנמסרה לנו, שעליה להתפתח עם החיים ולהתאים להם. אין בכל דתות הגוים רת ריאליה, המכילה כללי חיים טובים אנושים ומועילים לגוף ולנפש כרתנו. אבל הדרשנים כמו את התורה הזאת בערמת הבן של דרשותיהם החרות, של מגדלים פורחים באויר עד שקשה לאדם לבזר ממנו את הבר, את התורה עצמה. אחרי שחדלו החכמים לדרוש בתורה ע"פ אמתות הכונה והרוח שלה, פסק כח צמיחה הארגני ואינה מתאימה עוד אל החיים, כמו שהתאימה בכל הזמנים. ע"כ יעזובה בני עמנו, המריחים ריח חיים ממשיים. כל אחד אומר לעצמו: אם תורה ורת אני מבקש איני מוצא אותה בספרי הרבנים המפלפלים. ואם לשעשעיים, הרי בספרי הרומנים, בעתונים ובתיאטרונים, בספרי החכמה ובשחוק הקלפים אמצא שעשעיים נוחים ויפים מאשר בספרי הפלפול. תוצאת הדרך הנפתל הזה הן: א) שאין הרבנים החריפים, טובי המחות ומבחר הכשרונות שלנו יכולים לעסוק בתורה אמהית וללמד את העם ולנהלו כהחכמים הראשונים, התורה נעשתה להם כשעשעיים לעצמם, להשתעשע כילדים וכבעלי ספורט של האצילים בהמצאות שוא ובחרודים, שאין בהם שום תועלת לעם ולתורה, אלא אדרכה הפסד רב מאד, כי הם מוציאים את דברי התורה מידי פשוטם ומעלימים עיניהם מרוחם הפנימי ולא יראה זהרם; ב) הם גורמים בזה, שיהודים יודעו דעת,

לעמבערגער יודישער פאלקסקאלענדער

פיערצענטער יאהרגאנג.

לוח לשנת תרס"ט רעדיגירט פון גרשם באדער

מיט ארטיקלען, ערצעהלונגען און גע- דיכטע פֿון: ש. י. אימבער, י. ל. ברוכאוויטש, א. גיטלעווסקי, מ. וואנדערווילד, יהואש, ל. יפה, מאקס נאָדרוי, י. סלאָניס, ראובן פֿאהן, יצחק פֿערנהאָף, משה פֿערנהאָף, י. ל. פּרין, ד. קלינגהאָפֿער.

ראם בוך ענטהאלט 212 זייטען גרויס-פֿארמאט. פּרייז 80 העללער.

צו בעציעהען ביי:

Gustav Bader, Lemberg

Sonnengasse 27.

פיר דיא יוגענד.

איך ערטיילע גרינדליכען אונטער- ריכט אין דער אייפאכען אונד ראפּעל- טען בוכהאלטעריע, קארעספאנדענץ, סטענאגראפיע אונד פרעמדען שפראכען. בין אימזשטאנדע יעדעס שילער כיי פליי- סינעס לערנען צו גארטאטירען פיר גוטען ערפאלג אונד גוטעם צייגנים כיי איינעד פריפֿונג אויף דער ק. ק. האנדעלס- אקאדעמיע. 27 מיינעד שילער האבען שאן דיא פריפֿונג אין דער אקאדעמיע, בעציעהונגסווייזע פֿאליטעכניק בעשטאנ- דען אונד כעפינדען זיך אין פערשיעדענען גראסען שטעטמען אויף גוטעם פֿאָסמען. אויך פאן אויסווערשטם נעהמע איך שילער אויף מיטקאָסט אונד קוואטירער. האָנאָראַר נאך איבעראיינקאממען.

M. WUNDERNANN, Stryj.

אגודת כורמי התקוה בפתחתקוה

מוברת יין, קוניהק וספירט משוכחים מאד כשר לפסה בער המהרין מן המהרין, עומדת תחת חשגתו של רב המושבה, וסופרשים מהם חו"מ, ונוהרים על כל המצוות התלויות בארץ, היינות וכו' נמכרים במחיר נמוך מאד ועציו"ט, רק ע"י נאבנאחמע עם עשרה אהוים דמי-קרימה, או הכסף במקום ומוה נתנת הנה עשרה אהוים מהמחיר הקצוב. הכסף יכולים לשלוח בעדנו לאנגלא- פלשתינא-קומפני בופו, או ישר אלינו ע"פ הכתבת:

Agudat Korme-Hafikwah, Petach-Tikwah. bei Jaffa, Palästina.

שני מורים דרושים

ללמד בבית-ספר 20 עד 25 תלמידים. האחד עברית-כעברית והשני אשכנזית, משכורתם 80 כתרים לחודש לכך אחד. הכנסות צדדיות ושעות פרטיות בשבתות. לפנות עד 15 אָקטובר אל:

Sal. Leib Pacht

Dorna-Kandreny (Bukowina).

חברה-קומנדיטית "כרמל" רונה טוין.

הממכר היחיד מיין-וואניא א"י מיקבי רוטשילד והמהוללים מאגדת הבורמים מראשוני לציון.

יין וקאניאק "כרמל" המה המשובחים בין יינות וקאניאק א"י, ונוהר את הקונים לכל יכשלו כירי המוכרים יין הנקרא א"י, העלולים רק להבאיש את המרקא המהוללה של יין וקאניאק "כרמל", כי רכים המה, אשר לא ידעו להבדיל בין יינות "כרמל" וכין אלה היינות פחותי-הערך דמתקריים יינות א"י. הפקקים והמופנים של בקבוקינו חרותים בשם "כרמל" וגם האתיקטים נושאים עליהם שם "כרמל" ולמען השמר מזיוף ידרוש כל איש כפירוש "יין כרמל וקאניאק כרמל". רק היינות שלנו השינו מדילות והב על התערוכות פרויז (1900) וויין (1906) וכן רק היינות שלנו קכלו תעודות מהפרופסורים: פוש, פרויז, וועדיגע אדעסה, פאוולעווסקי מלכוב ועוד, ולא היינות האחרים המכונים כשם יין א"י. — אלה המכריזים על מערבם, כי יש להם המדילות והתעודות הנ"ל ירמו באופן מוננה את הקהל. — לוחות המחיר נשלח לכל דורש. יינות "כרמל" בכבוקים נמצאים למכירה אצל: מעגל גראם ראיטאנא 7; מ. בראנ- דינגער פלאץ גאָלוחאווסקי 3. נהן באדענשטיין קאווימיראווסקא 5; האטעל קאטץ ראיטאנא; וולאדיסלאוו קאזלאווסקי גראדעצקא 85; אליעזר סינאל קאזימי- ראווסקא 20, ל. שאף לבוב סיקסטוסקא 7, כלם כלבוב; שמעון הארטמאן באריסלב. הוהרו מפני הרמאים!

אספת כתבי הקדש תנ"ך.

מאת דר. שלמה רובין.

מחירו 40 הלר ולמו"ס הנחה הגונה. כקראקא נמצא להמכר אצל א. פויטט ואצל פ. ה. וועטשטיין, שפיטאלנ. 20.

יצאו לאור מחדש בדפוס מהודר: תהלת הכסילים

או צואת בעור בן חמור הלצה מאת דר. שלמה רובין הוצאה חרשה ומתוקנת ע"י המחבר. (ההוצאה הראשונה אינה במציאות) המחיר 2 כתרים

שני לוחות הפילוסופיא

יבילו אמונות השניות ודעות האחדות (Dualismus) (Monismus) בשלש יסודות הפילוסופיא שהם: האלהים התבל והאדם. מאת דר. שלמה רובין. (עט תמונה המחבר) המחיר כתר אחד.

ספור יצירת העולם

בהסכמת עם הדעה בהשתלשלות הבריאה (Evolutionismus) ועם הרעה באחרות מוחלפת ביקום התכל (Monismus) מאת דר. שלמה רובין. הספר הזה נרפס בצורה נהדרת מאד. כל הוכחי ספרי החכם הישיש יורו בעד הספר הנהדר הזה. מחירו כתר אחד.

עין הדעת

הוצאה שניה (ההוצאה הראשונה אינה כמציאות) שמות ותכונ כל החכמות והמדעים למיניהם בתבנית עין עם שרשיו וענפיו מאת דר. שכמה רובין. הכן הספר מענין מאד לכל דורש מדע. המחיר 40 העלער עם המשלוח. למו"ס ראבאט. ארבעת הספרים נמכרים אצל המו"ל:

JOSEF FISCHER, Buchdruckerei Krakau, Grodgaasse 62.

בוכהאלטער

מיט צייגנים פאן דער ק. ק. האנדעלס- אקאדעמיע לעמבערג זוכט איינען פֿאָסמען פֿער 1 נאוועמבער. אָפֿערטען ווערדען געבעטען אונטער 200 אן, די אדמיני- סטראַציאָן דיעזעס בלאַטעס.

לעדיגער יונגער מאן

דער עלעמענטאר-אונטערריכט אים העכ- דעאישיען (חומש, רש"י) אונד די לעהר- נעגענשטענרע אים פֿאַלנישיען צו ערטיי- לען אים שטאנרע איוט, ווירד פער זאפֿאַרש אויפגענאמען. רעפערענצען אונד אנשפריכע צו ריכטען אן: J. Herzig, Oświęcim.

Koschere Obst-Konserven

Unter Aufsicht des Herrn Rabbins- assessors Aron Halberstam haben wir in unserer Obstkonserven-fabrik, eine Abteilung für die Erzeugung von Koschern Obstkonserven wie: Marmelade, Dunstobst, Fruchtsäfte, Obstwein, Po- widel etc. errichtet, deren Verkauf bei vorzüglichen Qualitäten zu den billigsten Preisen erfolgt. Oferten mit Hechscher versenden be- reitwillig Adolf Fränkel & Söhne K. u. K. Hoflieferant Biafa.

תורה עם דרד ארץ

בית הספר הראשון בכל הממלכה, אשר ירכשו להם בני יהודים תורה וחנך יהודי גמור ביחד עם מדעי בה"ם הכלליים אשרי האיש, שיוכל לשלוח את בנו אל

הגימנוזיום העברי

אשר באונגאריש בראד תחת הנהגת הרב הגאון ד"ר מאיר יונג, שם ילמדו התלמידים כל עניני הלמוד של גמנוזיום וגם תורה, ג"ך, רקדוק, ש"ס ומפרשים, ויחנכו בדרך התורה וי"ש. תלמידים מגליציא ילמדו פה גם פולנית ועליהם להתחנך במחלקת ההכנה פה כשפת אשכנז. מחיר הלמוד המעון ומזונות כשרים מחמשים כתר לחדש ולמעלה. יתר הפרטים מודיע:

Rabbiner Dr. M. Jung Ung.-Brod (Mähren).

האדם ופחמים

ממכרות אשר כגליציא ופרייסען וגם קארלועגען ופשעמסא במקח השוה משלח ישר לכל תחנות מסלת הברול:

D. Goldstein, Oświęcim.

מאגרות החיים

ארבעים ואחד ציורים תמונות ממחזות החיים

מאת יצחק פרנהוף

הספר נדפס הדר על ניר דגל. נמצא למכירה כמספר מסוים ומצומצם. — מחירו כתר אחד, עם המשלוח עוד 5 הלר, ככסף או כמקראות. להשיגו הכף אצל המחבר:

Isak Fernhof, Stanisalu.

יצא לאור כנויורק בעשרה כרכים גדולים עזרת חכמים מכר העולם ומכיל מאמרים ומדעיים מכל מקצועות היהדות.

יצא לאור הברך השני.

מחיר כל כרך ע"י "המצפה" החת 13 בתרים — רק 10 כתרים. עם פרטא 11.30

אין ביינער

בוכה אנד לונג

מיט רייך אססאָטייטעס לאנער פאן
מחזורים, הפילון, מוזות, ציזיה, מליחת
קאפלער, גארטרען צי זעהר ביליגען פרייען

Salomon Gemeiner, Krakau
Josefsgasse 1.

אויסווערטס שיקע נענען אננאבע, רעסט
נאכנאהמע. רעעלע עט פראָכטע בע-
דיענונג, כאָירע וואַרע.

מעטה משובח
J. B. RAPAPORT
 Dąbrowa bei Tarnów
 GROSSMETHBRAUEREI
 Gegründet im Jahre 1878.
 עמפֿיעלט זיינע אלגעמיין געריהם-
 מע ערצייונג אין פערשיערענען
 סארטען, א. צ: ראטהען, ווייסען,
 דאפעלמעטה, קאפאוויץ, כאלניאק,
 ווישינאק, ארטער, כומעלען-מעטה,
 אללא כאלנא צי ביליגען פרייען;
 פֿערנער: גייענעוואַקס און שלאָרע-
 האני פיר קאלאניאלוואַרענהאַנדלונג-
 גען, — פיר רעעלע בעריענונג אונד
 פאללסע צופריעדענהייט ווירד
 גאראנטירט

Jsidor Krieger
 Friedland bei Mistek (Mähren)
 פֿערזערגט פֿיהרמאנס אונד פֿאָקער-
 פייטשען אויס פרימא קערן-לעדער גע-
 שניטמען צו בילינגסמען פרייען. פֿערוואנד
 פֿער נאכנאהמע.

כח דהתרא עדיף!
 כל החפץ לגלח הזקן בהדרגה ולא באכור
 יקנה ממני את אבק-הגלוח החדש
EXCELLENT
 בשמו כן הוא, טוב ויפה וריחו נעים ומועיל
 לגלוח הזקן כנגעים אחדים עצה"ו"ט.
 הירא דבר ה' יוצא בזה ידי חובה המקום
 וי"ח הכריות. מתיר הכה אחה כתר וחצי.
 שני הבות שני כתרין וחצי. ע"י נאכ-
 נאהמע לא ישולח באנגליה.
 תוי ווני:
MOSES KATZ
 10 Little Pearl str. London E.

מחיי הקראים
 ציורים ומפוסים, מאת ראובן פאהן.
 (עם תמונות המחבר.)
 התכן: (א) סיור ברחוב. (ב) הקראי האדום
 (ג) רחוס מן העדה. (ד) המתיהד. (ה) דכדור
 נפש. (ו) המתנצר. (ז) אכר מדולדל. (ח) שאיפה
 לחוץ. (ט) מאונם. (י) בן. (יא) הקראית ושכניה.
 (כ) מקרה לא מחור. (יג) סכל הירושה.
 (ד) משפחה חדשה. (טו) כאין תכלית. (טז) חיי
 מעות. (יז) דלדול.
 הספר מחזיק שבעה גליונות תבנית שמינית
 גדולה, ומחירו רק 1.20 כתר — 1.50 פֿרנק.
 לחשיג מן המו"ל:
Mendel Akselrad, Halicz (Galizien).

Wyd.: **Naftali Hof. S. M. Lazer.**
dopowiedzialny Redaktor: S. M. Lazer.
Drukarni S. L. Deutshera w Podgórze

איינע מירליאן קראנען

איזט זעהר שווער צו פֿערדיענען!

אבער איינע מירליאן קראנען צו געווינען
איזט זעהר לייכט

ווען מאן קויפט זיך איין לאָז, וועלכעס נאָך 20 יאָהר צו
שפיעלען האט, פאָן דער ערשטען פעסטער פאטערלען-
דישען שפארכאסע דורך זעהר לייכטע מיטעל, ווי אויף
מאָנאט-ראַטען פֿאַן

בלאז 4 קראנען אייז מאנאט

גענען 36 מאָנאט-ראַטען.
דיעזע לאָזע האבען 4 ציעהונגען יעהרליך, מיט דען
הויפטראַטענע פֿאַן 1,000.000, 600.000, 400.000
300.000, 100.000, אונד 50.000 קיאָנען, אויסער 847
גרעסערען נעבען-טראַטענע פֿאַן 1000 ביז 10.000 קיאָנען.
יעדעס לאָז מוס געצאָנען ווערדען אונד אויף איין לאָז קעננען
מע הרערע געווינסען ענטפֿעללען!

שאָן נאָך איינענדונג דער ערשטען 2 ראַטען פאן 8 קראנען
זענדען וויר דאס ראַטען-לאָז מיט סעריע אונד נומער דעס
לאזעס אויף נרונדעסען דער קויפֿער אן אללען ציעהונגען דאס
אלייניגע שפיעלערעכט געניעסט.

נעכסטע ציעהונג שאן אס 15 סעפטעמבער אונד אס
5 אקטאבער.

Fleissig, Bankhaus, Budapest
Elisabetring 2.

מאן קאן אויך העברעאיש אונד זשאַראָן שרייבען!

Newyorker Germania

LEBENSVERSICHERUNGSGESELLSCHAFT.

Versicherungsstand am Schlusse des Jahres 1905	K. 539,686.228.—
Stand der Activa laut Bilanz Ende 1905	176,528.370.—
Einkünfte von Assekururanz Prämien und Zinsen 1905	30,748,986.—
Ueberschuss vom Jahresumsatz	K. 2,215.336.—
Reserven v. früheren Jahren für Dividende	11,718.647.—

Folgende **Vorteile** bietet die **Newyorker Germania** ihren Versicherten:
 1) Sie gewährt die ersten Dividenden schon nach Ablauf des ersten Jahres;
 2) die Polizzen behalten ihren Wert nach 3 Jahren der Ausstellung sogar wenn die Versicherten durch **Seibstmord** oder **Duell** starben und auch in Fällen, in welchen der Antrag objectiv falsche Deklaration enthält;
 3) Reisen um die ganze Erdkugel unterliegen keinen besonderen Prämien;
 4) ebenso brauchen im Kriegsfall die zu den Waffen Berufenen keine besonderen Prämien zu zahlen;
 5) nach 3-jähriger Versicherung kann der Versicherte, bei Einstellung weiterer Entrichtung der Prämien, über die Polizze frei verfügen, gemäss der in der Polizze ersichtlichen Instruktion.

General-Agentur für Westgalizien

Sigmund Gleitzmann, Krakau
Jasnagasse 5.

Agenten unter günstigen Bedingungen gesucht.

Echtes Specialhaus von Echten Gramophone-Phonographe

Engros & Endetail
JOSEF WECHSLER
KRAKAU und WARSCHAU
in Krakau, Grodgasse 71.

ריעונוע אויסוואהל פאן יודישען אונד העברעאישען
לאַטטען. — עכטער קאַנצערט-גראַמאָפאָן מיט די
מאַרקע שרייבערער ענגעל'ל זאַממט 10
פלאַטטען נור 35 פֿלאַריין, גייעט אונד זאָל דייעזע
בעסטע געלעגענהייט פֿערזוימען.
פרייוקראַנטע עט הויפטפֿערצייכנישע אויף פֿער-
לאנגען גראַמיס אונד פֿראַנקאַ.

למוד מרחוק

הנני מתכבד להודיע, כי הוצאתי של שנים ושלשים מכתבי הוראה ללמוד השפה העברית מרחוק, המכתבים נותנים את האפשרות לכל איש לסגל לו את השפה העברית על בריה בכתב ובפה. המכתבים כוללים בקרבם: (1) ספור גדול בשלשים ושנים המשלים מתורגם כשני אפנים; תרגום מדויק ותרגום הפשוט; ערוכים לשוב ולתרגום עברית; (2) 719 הערות אל פרקי הקריאה בדקדוק ובחקר מלים; (3) 997 שאלות בעברית לתרגולי הדבור; (4) כל הדקדוק מראשו ועד סופו כחולק 633 פרקים עם 76 לוחות עם תרגילים, נתונים והתנוכים שונים; (5) פרקי ספרות בשיר ובפרוזה מעשרים וחמשה ספרים שונים מן היותר חדישים וטובים, ערוכים לתרגום; (6) 32 תאורים וציורים, שיחות, מכתבי רעות ומשפחה; (7) 76 ספרים וציורים עבריים, לעבוד בתבניות שונות לתרגולי הרקדוק; (8) 79 ספרים, ציורים ומכתבים אשכנזים; ערוכים לתרגום עברית לחובבי התרגום והסגנון; (9) 31 מפתחות לשעורים (83 מתרגומים); (10) 8 בחינות (16 מחלקות), תלמידים המכתבים האלה עושים חיל להפליא, על זה יעידו מאות מכתבי התודה שבירי. פרוספקט הנני שילח הנם. מכתב לדוגמא כתר אחר.

S. Walkowski Krakau, Miodowa 16

Cur- u. Tafeltrauben

täglich frisch vom Stock.
feinste Edelsorte 5 kg, franco **K. 3.50.**
L. Altneu, Versecz 15 Ung.

כשרה זעלכווארע-פאבריק

A. Finkelstein, Lemberg,
Gołuchowskipl. 2

ליעפערט אלע סארטען זעלכווארען, בעסטע
בשרה דעליקאטעסע: די פאבריק איזט
מיט דען מאדערנעסטען בעהעלפּען איי-
געריכטעט, ווי עלעקטרישע קראפט
א. ו. אונד ערצייונג

נור פרימא-ווארע,
כהבשר הה"ג ר' משה באב"ד האב"ד פה

שרום אהרן ראזענמדהאל

בעל רסטאורציע בלבוב רחוב קאזימיר
מתכבד להודיע את כל מכיריו ומכריו
הנכבדים, כי בראש חדר יוני פתח בית-
מלון נהדר מאד ורסטאורציע ברחוב
הקצבים מספר 13. שניהם ערוכים ככל
מכשירי בתי המלון המסוארים וכתה המרזה
הגדולים וככל זאת הכל כזול גדול. הסוחר
היהודי ההגון מוצא את עצמו אצלי כמו
בביתו בחוג מכירים הגונים. המאכלים נעשים
בהכשר גדול וערכים לחיך היהודי הנאמן.
בית המלון סחור ונטי מחקאת העיר הגדולה,
ע"כ בית מלוני הוא כמרכז היהודים
צנועים וישרים.

ערשטע קראקיער מיט עלעקטרי-
שער קראפט בעטריעבענע
כשרה כשרה
דאמפף-זעלכווארען
פאבריק
מיט דען בעסטען מאַדערנעסטען
מאשינען, ערצייונג שטענע פרימא
סאלאמי וועראנעזער, כרוסט שינ-
קען, קרענווירטעל א. ו. וו. פֿער-
זעהען מיט הכשר של הביד"ץ
דפה. עמפֿיעהלס צו
בילדינסטען פרייען.
אויף פֿערהאַנגען ווירד פרייו-
קראַנטע עט הכשר איינגעשיקט.
Emanuel Glaser
KRAKAU, Bożego-Ciała 8.